

„EGELHAAF”

VIHKO

EGELHAAF. „UUSIMMAN AJAN HISTORIA”⁸⁷

- 1) Gottlob Egelhaaf. „*Uusimman ajan historia* Frankfortin rauhasta nykyaikaan”. 4. painos, Stuttgart 1913.

Esipuhe, XI. 1912

Tekijä on heittiö, bismarckilainen. Kirja on silti varsin hyödyllinen asiakokoelmana ja hakuteoksena. Yksistään tietojen yhdistäminen antaa kuvan *imperialismista* ja *demokraattisista liikkeistä aikakauden* tärkeimpinä erikoispiirteinä. (NB. „Aikakauden” käsittämiseksi ratki tärkeää!!) Sosialismista kerrassaan vähän, johtuu tekijän typerästä taantumuksellisuudesta.

NB		Tekijä on kirjoittanut <i>joukon</i> historiateoksia, m.m. Vilhelm I:stä ja <i>Bismarckista</i> , paksu nidos; edelleen „ Historian pääpiirteet ” — kolme osaa, antiikin aika, keskiaika, uusi aika, 1905—1909 (ilmestyneet Leipzigissä) ja „Poliittiset vuosikatsaukset” v. 1908 j.n.e. vuoteen 1912.

Mitä kuvaavinta on, että tekijä ei idioottimaisuudessaan ole maininnut sanallakaan vuonna 1907 olleesta Romanian talonpoikaikapinasta (*)!!, vaikka hän esittää pedanttimaisen tarkasti päivämääriä y.m. tietoja jokaisesta pikkutsaarista, näiden sukulaisista, Alankomaiden kuningattaren keskosista (sic! s. 440) y.m.s.

(*) Sivumennen. „*Europäischer Geschichtskalenderissa*” vuodelta 1907 tästä kapinasta on

vain hallituksen tiedonannot (s. 340), joissa mainitaan, että „Potemkinin” venäläiset matruusit „olivat vaarallista kuohunta-ainesta” (sic!!)...

Kirjan liitteenä oleva „Aikataulu” on laadittu idioottimaisesti, se on pelkkä kuiva, *järjestelmätön* luettelo.

Huomattakoon ennen muuta seuraavaa (muusta yhteydestä erillisenä):

s. 5: Saksalaiset käyttivät Ranskan maksaman 5 miljardin frangin sotaveron (1871) seuraavasti — 120 miljoonaa „sotavaroiksi” (2

12 milj. — „rahapalkkion (lahjapalkkion) maksuun 28 ansioituneelle kenraalille ja valtakunnankanslerinviraston presidentille Delbrückille”

sic!
rahapalkkioita kenraaleille ja muille!

350 milj. — linnoituksiin ja kasarmeihin...

17 milj. — „laivanomistajille, jotka jouituivat kärsimään vahinkoa sodan vuoksi” etc.

sivilisoitua sodankäyntiä ja *rosvouta*

s. 7... „Vuoden 1874 valtiopäivävaaleissa (Elsass-Lothringenissa) valittiin 10 kiihkomontanolaista ja 5 yhdistämisen vastustajaa, jotka helmikuun 18 pnä yrittivät jäljestäkäsinkin ajaa valtiopäivillä läpi ehdotuksen, että väestö äänestäisi, haluaako se kuulua Ranskaan vai Saksaan; ehdotus kuitenkin hylättiin keskusteluitta kaikin äänin 23 vastaan.”

NB

!!

!!

itsemääräämiskyky-
symykseen

((Olisi mielenkiintoista tietää, keitä olivat nämä 23? 10. I. 1874 suoritettujen vaalien perusteella vuoden 1874 valtiopäivillä oli 15 „elsassilaista autonomistia” + 9 sosialidemokraattia. 15 + 9 = 24?? (tanskalaisia oli 1, puolalaisia 14, welfejä 4). *Puolesta*

äänestivät nähtävästi elsassilaiset + sosialidemokraatit. Otettava selvää! mistä? Bebeliltäkö?)

siirtomaasotien lopputuloksia koskevaan kysymykseen:

(rosvotakseen maata ja muutetakseen tilanomistajiksi!)

Hererojen kapina (Lounais-Afrikassa) — 1904 — XII. 1905. Heidän laulunsa: „Kenelle kuuluu Hereroland?” ja kertosäe: „Meille kuuluu Hereroland.” Saksalaisen sotaväen lukumäärä kohosi 17 000 mieheen (ss. 298—9). Hererot „*tuhottiin* suurimmalta osaltaan” (sic!) — „suuri vahinko niin heille kuin meillekin” (299), sillä puuttuu „työkäsiä” (!!)

„Sitä, ettei maa ole kuitenkaan arvon eikä vailla viehättävyyttä, todistaa jo se seikka, että lokakuussa 1906 annetun virallisen tiedonannon mukaan siirtomaa-armeijan *591 sotilasta* päätti olla palaamatta Saksaan ja jäädä maahan maanviljelijöiksi ja karjanhoitajiksi. Seuraavina kuukausina tämä lukumäärä kasvoi entisestään ja kun uudet valtiopäivät myönsivät 10. V. 1907 *5 miljoonaa* markkaa farmareille heidän sodassa kärsimiensä vahinkojen korvaukseksi, niin hävitetyn jälleenrakentaminen saatettiin panna alulle” (299).

Hottentottien kapina (myös Lounais-Afrikassa) IX. 1904—1907. Erillisiä pieniä osastoja oli olemassa aina vuoden 1908 joulukuun loppuun, nämä osastot „pakottivat saksalaiset ja englantilaiset viranomaiset ryhtymään uusiin yhteisiin rankaisutoimenpiteisiin” (300).

Ranskan tasavallan viha Italiaa kohtaan (m.m. paavin vuoksi) (ja samoin esim.): „*elokuussa 1893 Aigues-Mortesissa* italialaisia työläisiä pieksivät puolikuoliaaksi heidän ranskalaiset kilpailijansa” (345).

v. 1908 englantilaiset *yhdessä* saksalaisten kanssa siirtomaasodassa!!

(eri maiden työläiset)

Englannin vaalireformit:

Valitsijoiden lukumäärä miljoonissa

0.4

0.8

1.5

4

6.5

- ..1:nen 1832 („lahonneiden kauppaloiden” lakkauttaminen. Sensus. Valitsijoiden lukumäärä kasvoi n. 400 000:sta 800 000:een).
- ..2:nen 1867 (valitsijoiden lukumäärä kohosi 1 056 000:sta 1½ miljoonaan. Talonomistajat ja -vuokraajat).
- ..3:s 1884 (valitsijoiden lukumäärä kohosi 75%). 1½ miljoonasta 4 miljoonaan. Sensus — vuoden pituinen asuinpaikan vakinaisuus. Poikkeuksena palvelijat, huoneenvuokralaiset y.m. „Kävi niin, että noin 6 miljoonasta aikuisesta miehestä Englannissa oli v. 1912 mennessä vielä noin 2 miljoonaa äänioikeudetonta” (368).
- ..4:s 1912 (kaikille miespuolisille 21 vuotta täyttäneille ilman aikaisempia erotuksia; sensus — puolen vuoden pituinen asuinpaikan vakinaisuus (s. 377) (vrt. Schulthess, „Europäischer Geschichtskalender”)

Englannin vaalireformit

(ehdotettu 17. VI. 1912
hyväksytty 12. VII. 1912
pitäisi astua voimaan
1. VI. 1914)

((1832—1912, t.s. 80 vuotta!))

rikollisuutta!!

„Pikkuseikka”: Edvard VII (1841—1910) oli „varhaisvuosinaan kyllästymätön hummaamiseen, joka oli usein rangaistavaa laatua (sic!), ja urheiluun” (425).

helmi!!

„sivistyneen maailman Yhdysvallat”
(!!!)

Ranskalainen kenraali *Frey* antoi Kiinan *boksarikapinaa* vastaan tehdystä sotaretkestä (1900—1901) (johon osallistui *Venäjän, Japanin, Saksan, Ranskan, Englannin, Yhdysvaltojen* liittolaisjoukkoja) seuraavan arvion: tässä sotaretkessä „*toteutui ensimmäisen kerran idealistipoliitikkojen haave — sivistyneen maailman Yhdysvallat*” (469)... ((Sosiaalidemokraattien kirjeet — „hunnilaiskirjeitä” — olivat mukamas valhetta ja vääristelyä! (467) No tietysti!))

Haagin konferenssi ja Korea!!!!

Kun Haagin 2:seen konferenssiin (alkoi 15. VI. 1907) saapui Korean prinssi (Ji Jong) mukanaan japanilaisia vastaan tähdätty valituskirjelmä ja Korean itsenäisyysjulistus, niin japanilaiset karkottivat Korean keisarin, asettivat valtaistuimelle hänen poikansa ja tekivät tämän kanssa 24. VII. 1907 „sopimuksen”, että kaikki diplomaattiset yhteydet hoidetaan Japanin Söulin-lähettilään kautta.

4)

NB

porvarin lausunto: revisionistit ovat „vaarallisempia kuin radikaalit sosialidemokraatit”

Revisionistien Nürnbergin edustajakouksessa (1908) kärsimän tappion johdosta (258 ääntä 119 vastaan, määrärahojen myöntämistä *vastaan*) tekijä Egelhaaf huomauttaa:

„*Revisionistit* eivät muuten eroa radikaaleista sosialidemokraateista lopullisen tavoitteensa puolesta, jona on kaikkien suhteiden sosialisointi, vaan ainoastaan varovaisemman taktiikkansa puolesta, jonka tarkoituksena on olla säilyt-

tämättä porvarillisia joukkoja ja kulkea yhdessä vasemmistolaisten porvarien kanssa niin pitkälle kuin mahdollista, ja koska he käyttäytyvät maltillisemmin, niin *he ovat olennaisesti vaarallisempia kuin ääri vasemmiston 'villit miehet'*” (523).

NB

Bismarck kannatti Ranskan tasavaltaa saadakseen Ranskan *eroamaan* (NB) monarkistisesta Venäjämästä — ja lähettiläs kreivi Harry *Arnim*, joka „toimi” Pariisissa monarkian palauttamisen *hyväksi*, *kutsuttiin pois* v. 1874 (III. 1874) ja tuomittiin 1875 salaisen valtiollisen asiakirjan julkisuuteen saattamisesta 5 vuodeksi pakkotöihin (!) (pakeni Nizzaan) (s. 93).

Bismarck kannatti Ranskan tasavaltaa

Irlanti: Joulukuussa 1796 kenraali *Hoche* saapui 20-tuhantisine armeijoineen saaren edustalle, ja vain myrskyt estivät maihinnousun (s. 380). (Ranskan vallankumous aiheutti liikehtimistä Irlannissa.)

NB!!

Y.-vallat: 1775—83 — vapaussota „Ranskan ja Espanjan avun turvin”. 1819 „Espanja myi Yhdysvalloille omistamansa... Floridan niemimaan 5 miljoonasta dollarista” (s. 453).

aika mukavaa! („liitto” ja „myyntikauppa”)

Siteerattua kirjallisuutta: *Gilbert*. „Etelä-Afrikan sota”. Pariisi 1902.

TÄRKEIMMÄT TAITEKOHDAT SUURVALTOJEN
KANSAINVALISESSÄ POLITIIKASSA VUOSIEN
1870—1871 JÄLKEEN

- (Tärkeimmät) Taitekohdat suurvaltojen kansainvälisessä politiikassa vuosien 1870—1871 jälkeen: Vv. 1914—6 (5) sodan valmistelu („merkkipaalu”)
- 1877—1878: (Balkanin kansallisten valtioiden vapautus.) Ryövätään („jaetaan”) *Turkki* (Venäjä + Englanti + Itävalta). 1879: Saksan ja Itävallan liitto

1891: Venäjän ja Ranskan liitto	1885:	Venäjä on hiuskarvan varassa joutua sotaan Englantia vastaan. Ryövätään („jaetaan”) <i>Keski-Aasia</i> (Venäjä ja Englanti).
	1895:	(Kiinan ja Japanin sota.) Ryövätään („jaetaan”) <i>Kiina</i> . (Japani + Venäjä + Englanti + Saksa + Ranska.)
	1898:	Englanti on hiuskarvan varassa joutua sotaan Ranskaa vastaan (Fashoda). Ryövätään („jaetaan”) <i>Afriikka</i> .
	1904/5:	(Venäjän ja Japanin sota.) Ryövätään („jaetaan”) <i>Kiina ja Korea</i> (Venäjä ja Japani).
1907: Venäjän ja Englannin liitto	1905:	Saksa on hiuskarvan varassa joutua sotaan Ranskaa ja Englantia vastaan. Ryövätään („jaetaan”) <i>Marokko</i> .
	1911:	Saksa on hiuskarvan varassa joutua sotaan Ranskaa ja Englantia vastaan. Ryövätään („jaetaan”) <i>Marokko</i> . Marokko vaihdetaan Kongoon.

NB: Venäjän ja Itävallan salainen sopimus 15. I. 1877 Turkin „jaosta”...

NB: 1876: Aleksanteri II tiedustelee Bismarckilta, pysyykö Saksa puolueettomana Venäjän ja Itävallan sodassa [Egelhaaf, s. 128]

10. I. 1891: Englannin ultimaatumi Portugalille: ryövätään („jaetaan”) Afriikka.
- 1889: Samoasaarten ryöväys (Englanti, Saksa ja Yhdysvallat yhdessä).
- 1898: Espanjan ja Amerikan sota. (Ryövätään Kuuba ja Filippiinit.)
- 1898: Englanti käy neuvotteluja Saksan kanssa Venäjän-vastaisesta liitosta. (Kauppoja ei syntynyt!)

- X. 1898: Englannin ja Saksan sopimus: jaetaan Portugalin siirtomaat (Portugalin maksukyvyttömyyden „varalta”)...
- 1899: „Hankauksia” Saksan, Englannin ja Yhdysvaltojen välillä Samoasaarten vuoksi. Sodan uhka. Selkkaus. Sopimus näiden saarten „jaosta”: 14. XI. 1899.
- 1900: Kaikki yhdessä: Saksa + Venäjä + Yhdysvallat + Japani + Englanti + Ranska kuristamassa Kiinaa.
- 1903: Venezuelalta karhutaan velkoja (pommittamalla): Saksa + Englanti + Italia.
- 1904: Englannin ja Ranskan sopimus (8. IV.): jaetaan Afrikka (varustaudutaan sotaan Saksaa vastaan).
- 1907: Venäjän ja Englannin sopimus (31. VIII.): jaetaan Persia, Afganistan, Tiibet (varustaudutaan sotaan Saksaa vastaan).
- 1908: Japanin ja Yhdysvaltojen sopimus (28. XI.) Tyyneellä merellä olevia kummankin maan „valta-alueita” koskevista takeista.
- VII. 1910: Venäjä ja Japani tekevät sopimuksen: Korea „vaihdetaan” Mongoliaan!
- 1911: Venäjän ja Saksan sopimus (19. VIII.): myöskin tavallaan „varokeino” (Bagdad Persiasta).
- 1911: Englannin ja Japanin sopimus (Englanti pysyy puolueettomana, jos Japani joutuu sotaan Yhdysvaltoja vastaan)... (ks. Frankea kokoelmasta „Saksa ja maailmansota”).
17. IX. 1914: Venäjän ja „riippumattoman” Mongolian „sopimus”. (Venäjä ryövää Mongolian.)
-

LIKIPITÄINEN TIIVISTELMÄ VUODEN 1870
TAPAHTUMISTA ((EGELHAAFIN

6)	A	B	C	D	E
	Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoliitiikka	Talouspolitiikka (trustit y.m.; tullisopimukset etc.; suuret toimilupa-alueet...)	Työväenliike ja sosialistiset puolueet
1870	Ranskan ja Preussin sota (70—71).	„3 hallitsijan liitto” (71). 72: 3 hallitsijan kohtaus Berliinissä.	(1866—7: Venäjä valtaa Kokandin). 1868: Venäjä valtaa Buharan. 1873: Venäjä valtaa Hivan	73: Kultakanta Saksassa. XI. 75: Englanti ostaa Suezin osakkeita.	Pariisin kommuuni (71). 71—75: Kommunareja tuomitaan. 75: Sosialidemokraattien edustajakokous Gotthassa. Yhdistyminen.
—1875		1875: Saksan ja Ranskan selkkäus. Aleksanteri II puuttuminen asiaan.			
1876	77: Venäjän ja Turkin sota.	76: Venäjän ja Saksan neuvottelut Venäjän sodasta Itävaltaa vastaan. 15.1.77: Venäjän ja Itävallan sopimus (Turkin jaosta).	77: Englanti valtaa Transvaalin.		

JÄLKEISISTÄ MAAILMANHISTORIAN
JA MUIDEN LÄHDETEOSTEN MUKAAN))

F	G	H	I	K
<p>Vallankumous- liikkeet (ei-proletaariset)</p>	<p>Kansalliset liikkeet ja kansallisuus- kysymys</p>	<p>Demokraattiset uudistukset</p>	<p>Sosiaaliset uudistukset</p>	<p>Sekalaista ja huomautuksia</p>
<p>1868—1871 Japani. (Val- lankumous ja uudistukset.)</p> <p>73: Tasavalta Espanjassa. Saksalaisen meriupseerin Wernerin se- kaantuminen 1.VIII.1873.</p> <p>74: Alfonso XII Espanjas- sa ja 74—6: Karlistien sota.</p>	<p>(1867: Unkarin ja Itävallan sopimus).</p> <p>75: Kapina Bosniassa ja Hertsegovi- nassa.</p>	<p>61—72: Talon- poikaisuudistus ja porvarillis- demokraattiset uudistukset. <i>Venäjää.</i> 71: Saksan „kulttuuritaiste- lun” alku (71—78). 71—79: Taiste- lu rojalisteja ja klerikaaleja vastaan Rans- kassa (75: tasa- vallan voitto). 2.IV.73: Vaali- reformi Itäval- lassa (4 kuu- rtaa). 75: Siviiliavio- liitto Saksassa.</p>		<p>20. IX. 70: Italia valtaa Rooman.</p>
	<p>76: Kapina Bulgariassa.</p> <p>77: Venäjän ja Turkin sota.</p>	<p>III. 76: Vasem- mistohallitus Italiassa (Dep- retis) vuoteen 91.</p> <p>1877: Laki ylei- sestä kouluope- tuksesta (Ita- lia).</p>		

(7)

	A	B	C	D	E
	Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoliittikka	Talouspolitiikka (trustit y.m.; tullisopimukset etc.; suuret toimilupa-alueet...)	Työväenliike ja sosialistiset puolueet
—1880	79: Englannin sota zuluja vastaan.	78: Berliinin kongressi (ryövätään Turkki). 11.X.78: Itävallan ja Preussin sopimus (Tanskaa koskevien Prahin sopimusehtojen kumoamisesta). 79: Saksan ja Itävallan liitto (7. X. 79).	78: Englanti valtaa Kyproksen. 79: „Afrikan liitto“ (Etelä-Afrikan hollantilaisten liitto). 80: Hampurilainen kauppias Godeffroy perustaa kauppayhtiön Samoa-saarilla. (Valtiopäivät eväivät 27. IV. 80 avustuksen.)	79: Suojelullitariffi Saksassa (teollisuus- ja maatalousmiesten liitto).	78: Sosialistilaki Saksassa (19. X).
1881	27. II. 81: Buurit lyöivät englantilaiset (Majubavuoren lähistöllä).	81 (3. VIII): Englanti tunnustaa Transvaalin riippumattomuuden. 81: Venäjä alistaa valtaansa turkmeenit.	81: Ranska valtaa Tunisian. 81: Italia Assabissa. ← 81		

Jatkoa

F	G	H	I	K
Vallankumous- liikkeet (ei-proletaariset)	Kansalliset liikkeet ja kansallisuus- kysymys	Demokraattiset uudistukset	Sosiaalliset uudistukset	Sekalaista ja huomautuksia
		79: Falkin ero („kulttuuritais- telun" loppu. Ks. 87). 79: Uusi oikeu- denkäyttöjärjes- tys Saksassa.		30. I. 1879: Mac-Mahon- nin ero. 79: Juutalais- vastainen liike Saksas- sa (78: kris- tillis-sosia- listisen puolueen perusta- minen).
1. III. 81: Aleksanteri II surmattiin.		81: Gladstone'in Irlantilainen maa-bill.	81: Vil- helm I:n kirjelämä sosiaali- sista uudistuk- sista.	

A	B	C	D	E
Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoliittikka	Talouspolitiikka (trustit y.m.; tullisopimukset etc.; suuret toimijalupa-alueet...)	Työväenliike ja sosialistiset puolueet
—1885	85: Ranskan ja Kiinan sota (Tonkinista).	82: Englanti valtaa Egyptin. 83: „Kolmiliitto” (Saksa + Itävalta + Italia) (20. V. 1882). 84: 3 hallitsijan kohtaus Skjernewicessä. 15. XI. 84. Berliini. Kongoa koskeva konferenssi: jaetaan Afrikka. Kongon „riippumattomuus”!!	84: Saksa valtaa Lounats-Afrikan siirtomaat + Kamerunin. 84: Venäjä valtaa <i>Mervin</i> . 85: Saksan ja Espanjan kiista Karoliineista. 85: Englanti valtaa Betshuanalandin (Etelä Afrikka). 85: Italia Massauassa. 85: Ranska valtaa Tonkinin. 85: Englanti valtaa Burman.	85: Apurahoja Saksan laivayhtiöille 1880—88: Rautatie Samarkandiin.
1886				

Jatkoa

F	G	H	I	K
Vallankumousliikkeet (ei-proletaariset)	Kansalliset liikkeet ja kansallisuus-kysymys	Demokraattiset uudistukset	Sosiaaliset uudistukset	Sekalaista ja huomautuksia
	82: Prahan yliopisto jaotetaan tšhekkiläiseen ja saksalaiseen.	82: Maallikkokoulut Ranskaan. 84: Gladstone'in vaali-reformi.	83: Sairausvakuutus Saksassa. 84: Tapaturmavakuutus Saksassa.	
	86: Ensimmäinen puolalaisia koskeva lakiehdotus (Saksa) (uutisasutuskomissio).	86: Gladstone'in 1. home rule -bill.		86: Boulanger sotaministeriksi.

A	B	C	D	E
Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoliittikka	Talouspolitiikka (trustit y.m.; tullisopimukset etc.; suuret toimilupa-alueet...)	Työväenliike ja sosialistiset puolueet
—1890	87: „Varokeinosopimus” (Saksan ja Venäjän).	90: Englannin ja Saksan sopimus. (Helgolanti vaihdetaan osaan Afrikkaa).	88: Panamajuttu Ranskassa. 88 (4. X): „Deutsche Bank” saa toimiluvan Bagdadin radan rakentamista varten (Angoraan* asti) 89: Cecil Rhodes perustaa „Chartered Company of South African”.	90: Poikkeuslain loppu Saksassa.
1891	10. I. 91: Englannin ultimaatumit portugalilaisille (ryövätään Afrikka). 91: Ranskan ja Venäjän liitto.		91: Saksa tekee kauppasopimuksia Itävallan y.m. valtioiden kanssa (tullimaksujen alennus). 92: rahareformi Itävallassa.	

* Nykyinen nimi Ankara. Toim.

Jatkoa

F	G	H	I	K
Vallankumousliikkeet (ei-proletaariset)	Kansalliset liikkeet ja kansallisuuskysymys	Demokraattiset uudistukset	Sosiaaliset uudistukset	Sekalaista ja huomautuksia
		87: „Kulttuuritaistelun” loppu Saksassa (23. V. 1887). 88: Demokraattinen paikallinen itsehallinto Englannissa.	89: Vanhuusvaikutus (Saksassa).	90: Bismarckin kukistuminen
		1891: Tulovero Saksassa. 92: „Pientilalislaki” Englannissa.		92: „Yhtyneet” (tasavaltaan) Ranskassa.

A	B	C	D	E
Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoli- tiikka	Talouspoli- tiikka	Työväenliike ja sosialistiset puolueet
—1895	<p>94—5: Kiinan ja Japanin sota.</p> <p>1895: Ranskan sota Madagaskaria vastaan.</p>	<p>95: Shimonosekin rauha.</p> <p>95: Pamiria koskeva sopimus (Venäjän ja Afganistanin kesken).</p>	<p>93: Ranska valtaa <i>Dahomeyn</i>.</p> <p>95: Keisari Vilhelmin kanava*.</p>	<p>93: „Deutsche Bank” saa vielä toimiluvan Bagdadin radalla.</p> <p>1893: Rautatieläisten lakko Hollannissa.</p>
8) 1896	<p>96: Abessinia saa voiton Italiasta (1. III) (rauha 26. X. 1896).</p> <p>97: Kreikan ja Turkin sota.</p>	<p>97: Balkania koskeva Venäjän ja Itävallan sopimus.</p>	<p>96: Jamesonin retki (Englanti Etelä-Afrikassa).</p> <p>96: Englanti valtaa <i>Ashantin</i>.</p> <p>97: Ranska valtaa Madagaskarin.</p> <p>97: Saksa valtaa Kiautshoun.</p>	

* Kielin kanava. *Tolm.*

Jatkoa

F	G	H	I	K
Vallankumousliikkeet (ei-proletaariset)	Kansalliset liikkeet ja kansallisuus-kysymys	Demokraattiset uudistukset	Soslaaliset uudistukset	Sekalasta ja huomautuksia
	95: Kapina Kuubassa.	93: Gladstone'in 2. home rule -bill. 93: Kahden vuoden asepalvelusaika (Saksa). 1893: Vaalireformi Belgiassa (erilainen äänestys-oikeus). 94: Dreyfusin jutun alku (Ranska). 94: Siviiliavio-liittolaki Unkarissa. 1888—1895: Vatikaani neuvottelee Kviriinaalin kanssa. Ei tullut mitään!		93: „Maanviljelijäin liitto” (Saksa).
		96: Badeni muodostaa 5:n kuurian Itävallan parlamentissa.		97: Lueger Wienin määriksi.

(9)

A	B	C	D	E
Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoliitiikka	Talouspolitiikka	Työväenliike ja sosialistiset puolueet
<p>98: Espanjan ja Amerikan sota.</p> <p>99—1902: Englannin sota buureja vastaan.</p> <p>—1900</p>	<p>98: Fashoda (Englanti ja Ranska jakavat Afrikkaa (21. III. 1899)).</p>	<p>98: Vilhelm II Jerusalemissa. 98 (?): Kapina Andizhanissa.</p> <p>99: Saksa valtaa Karoliinit, Savain ja multa saaria.</p>		
<p>1901</p> <p>1900—01: Sota Kiinaa vastaan (boksarikapinat).</p>	<p>1902: Englannin ja Japanin sopimus.</p>		<p>01: Siperian rautatien rakennustöiden päättyminen.</p> <p>22. I. 02: „Saksalaisranskalainen yhtiö” saa toimiluvan Bagdadin radalla + laivaliikenteelle Mesopotamiassa + katvoksia. 1902: Tullitariffi Saksassa.</p>	

Jatkoa

F	G	H	I	K
Vallankumousliikkeet (ei-proletaariset)	Kansalliset liikkeet ja kansallisuus-kysymys	Demokraattiset uudistukset	Sosiaaliset uudistukset	Sekalaista ja huomautuksia
	98: 2. puolalaisia koskeva lakiehdotus (Saksa). 99: Suomen lannistaminen.	98: „Pois Roomasta” liike Itävallassa.		98: 1. laivastolaki (Saksa) (30. IV. 1898 perustettiin laivastoliitto). 900: 2. laivastolaki Saksassa.
	1902: 3. puolalaisia koskeva lakiehdotus (Saksa).	01: Australian „Valtioliitto” („Commonwealth”). 01: Yhdistyslaki Ranskassa (kongregaattolaita vastaan). 1902: „Diktatuuriparagrafin” kumoaminen Elsass-Lothringenissa.		

A	B	C	D	E	
Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoliitiikka	Talouspolitiikka	Työväenliike ja sosialistiset puolueet	
—1905	<p>1904—07: Sota here-roja vastaan.</p> <p>1904—5: Venäjän ja Japanin sota.</p>	<p>1904: Eng-lannin ja Ranskan sopimus. 1904: Lou-bet Italiassa.</p> <p>1905: 2. Englannin ja Japanin sopimus.</p>	<p>04: Englan-ti <i>Lhasassa</i>.</p> <p>05: Vilhelm II Tangeris-sa (Marokko).</p>	<p>1903: Cham-berlain kannattaa brittiläisen imperiumin tulliliittoa.</p> <p>1905: Sak-san uusta kauppasopimuksia.</p>	
1906	<p>1907: Sota Afrikassa (hereroja y.m. vastaan) päättyy.</p>	<p>1906: Alge-cirasin kon-ferenssi.</p> <p>1907: Rans-ka ja Venäjä tekevät sopimuksen Japanin kanssa.</p> <p>1907: Venä-jän ja Eng-lannin sopimus.</p>		<p>1907 (VIII): Tuomiois-tuin määrää „Standard Oil Companylle” 29 milj. dollarin sakkorangaistuk-sen.</p>	

Jatkoa

F	G	H	I	K
Vallankumousliikkeet (ei-proletaariset)	Kansalliset liikkeet ja kansallisuus-kysymys	Demokraattiset uudistukset	Sosiaaliset uudistukset	Sekalaista ja huomautuksia
<p>1905: Vallankumous Venäjällä.</p> <p>1905: Norjan eroaminen.</p>	<p>1903: Unkarin kriisi. (Selkaus Itävallan kanssa armeijassa käytettävästä kielestä.)</p> <p>← 1905</p>	<p>1903: Combes lakkauttaa katoiset kongregaatiot Ranskassa.</p> <p>1903: <i>Irlannin</i> bill (agraarioloja koskeva).</p> <p>1905: Kahden vuoden asepalvelu-aika Saksassa.</p> <p>1905: Kirkko erotetaan valtiosta Ranskassa.</p>		
<p>1906: Parlamentti Persiassa.</p> <p>1907: Valtiokaus Venäjällä.</p>	<p>1906—7: „Koulu-laislakko” Preussin Puolassa (n. 50 000 henkeä).</p>	<p>1906: Valtiopäivämiesten edustajanpalkkiot.</p> <p>(12. VII. 1906: oikeuksien palauttaminen Dreyfussille.)</p> <p>1907: Yleinen äänioikeus Itävallassa.</p> <p>1907: Englannin maalaki (pienmistuksen auttamista).</p>		

A	B	C	D	E
Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoli- tiikka	Talouspoli- tiikka	Työväenliike ja sosialistiset puolueet
—1910	<p>1908 (9. VI. 08): Edvard VII ja Nikolai II tapavat toisensa Räävelissä.</p> <p>1908: Tyyntä merta koskeva Japanin ja Yhdysvaltojen sopimus.</p> <p>1909: Saksan ja Ranskan sopimus Marokosta.</p> <p>1910: Potsdamin kohta (Vilhelm II ja Nikolai II).</p>	<p>1910: Japani anektoi Korean.</p>		<p>1909: Barrikadeja Barcelonassa ja Madridissa. Ferrerin murha (13. X).</p> <p>1910: Briand tukahduttaa rautatietyöläisten lakon.</p>

Jatkoa

F	G	H	I	K
Vallankumous- liikkeet (ei-proletaariset)	Kansalliset liikkeet ja kansallisuus- kysymys	Demokraattiset uudistukset	Sosiaaliset uudistukset	Sekalaista ja huomautuksia
<p>1908: Kaarle I:n murha Portugalissa.</p> <p>1908: Vallankumous Turkissa.</p> <p>1909: Abd-ul-Hamidin kukistaminen.</p> <p>1909: Persian shaahin kukistaminen.</p> <p>1910: Tasavalta Portugalissa.</p>	<p>1908: Islanti vaatii riippumattomuutta Tanskalta; saa parlamentin.</p> <p>1908: 4. puolalaisia koskeva lakiehdotus (pakko-osto).</p> <p>1908: Itävalta annektoi Bosnian ja Hertsegovinan.</p> <p>1908: Bulgaria julistautuu itsenäiseksi.</p> <p>1910: „Kansallinen työpuolue” saa voiton riippumattomien puolueesta Unkarissa.</p> <p>1910: Suomen itsenäisyyden lakkauttaminen.</p> <p>21. IV. 1910: Laki flaamin kielen käytöstä oppikouluissa (Belgia)</p> <p>!! (4:ssä flaamilaisprovinssissa).</p>	<p>1909: Uusia huojuksia Irlannin farmareille.</p> <p>1910: Ylä- ja alahuoneen välinen selkkaus Englannissa.</p>		

A	B	C	D	E
Sodat	Diplomatia	Siirtomaapoliittikka	Talouspoliittikka	Työväenliike ja sosialistiset puolueet
<p>1911 1911 (29.IX) (—18.X. 1912): Turkin ja Italian sota (Tripolitanian sota).</p> <p>1912: Balkanin sota (1. ja 2.) (8.X.—17.X. 1912: sodanjulistus).</p> <p>1914: Euroopan sota.</p> <p>—1915</p>	<p>1911: Venäjän ja Saksan sopimus Persiasta.</p> <p>1911: Saksan ja Ranskan sopimus Marokosta.</p>	<p>1911: Ranska ja Espanja „ete-nevät” Marokkoon.</p> <p>1913: Venäjä yrittää kaapata Armenian.</p>	<p>15.V. 11: Tuomioistuin julistaa „Standard Oil Companyn” laittomaksi.</p>	

Jatkoa

F	G	H	I	K
Vallankumous- liikkeet (ei-proletaariset)	Kansalliset liikkeet ja kansallisuus- kysymys	Demokraattiset uudistukset	Sosiaaliset uudistukset	Sekalaista ja huomautuksia
1912: Tasavalta Kiinassa.		1911: Englan- nin ylähuoneen etuoikeuksien lakkauttaminen (supistaminen). 21. IV. 1911: Kirkko erote- taan valtiosta Portugalissa. 1912: Asqui- thin home rule -bill. 25. V. 1912: Ita- lian vaalirefor- mi (valitsijain luku kasvoi 2 miljoonasta 6 miljoonaan). 17. VI. 1912: Englannin vaalireformi (yleinen ääni- oikeus). 11. IV. 1912: Vahvistettiin Irlannin home rule.	1911: Vakuutus- laki Eng- lannissa.	

TAULUKON „LIKIPITAINEN TIIVISTELMÄ VUODEN 1870
JÄLKEISISTÄ MAAILMANHISTORIAN TAPAHTUMISTA”
ALUSTAVA JÄSENNYS

I

- 3 — I) Sodat, diplomatia, siirtomaapolitiikka.
- 1 — II) Talouspolitiikka (§ 8).
- 1 — III) Työväenliike ja sosialistiset puolueet.
- 2 — IV) *Muunlaiset* vallankumousliikkeet ja muut demokraattiset kansalliset liikkeet.
- 2 — V) Demokraattiset uudistukset, sosiaaliset uudistukset.

II

- { 1) Sodat.
- { 2) Diplomatia...
- { 3) Siirtomaapolitiikka.
- { 4) Työväenliike ja sosialistiset puolueet.
- { 5) Vallankumousliikkeet (porvarilliset), ei ainoastaan sosialistiset.
- { 6) Demokraattiset uudistukset (muun muassa kirkonvastaiset).
- { 7) Sosiaaliset uudistukset.
- 8) Talouspolitiikka
trustit; tullilait; kauppasopimukset; tullisodat.
- 9) Kansallinen liike.